

Приказ – Маја Белеишанин

РАЗЛИЧИТИ СМИСЛОВИ

(Тихана Тица: Устоличење јарца, Беолејра, Београд, 2018)

Роман-првенац *Устоличење јарца* младе ауторке Тихане Тице (1989) представља оригинално прозно дело, интересантно и темом и стилским уобличењем.

Реч је о човеку који је зарад власти продао ђаволу – своју стражњицу. Али „наш јунак“ или „Изабрани“, како је називан током свих страница овог романа, не може се, ни по свом поступку ни по психолошком испољавању, одредити као јунак у узвишеном значењу те речи; он је неко ко је испражњен од свих племенитих осећања и чијим понашањем управљају бес, незаинтересованост и обични нагони (глад). Као помоћници и пратиоци у владавини Изабраног срећу се ликови малог комунисте, Професора и његовог студента. (Од женских ликова ту је времешна шанкерица и привлачна пророчица Смиљана.) Различита гледишта, политичка, идеолошка, филозофска и религијска припојена су овим ликовима, те на тај начин тема власти добија многостране углове и визууре.

Но тема власти и место збивања (престоница Београд) само су сценографија; важније је оно што припада дубинском плану романа. Тако, укључена је сфера филозофије, психологије, астрологије, ту су и религија и мистичка учења. Све се то, на наративном плану, обелодањује кроз ауторске коментаре, дијалоге и монологе ликова и дожив

љени говор. Радња је од другостепеног значаја, динамика збивања, иако постоји и у наративном виду, више је пренесена на унутрашњи план, на план идеја и поигравања различитим смисловима.

Није чудо да роман има као мото реченицу: „Оставите сваку логику, ви који улазите“. Улога фантастичних збивања и ликова (ђаво и друга демонска бића) важна је у овом роману. Фантастика је у споју и са метафизиком, апсурдом, гротеском, хумором. Ту су и интертекстуалне везе са Гетеовим *Фаустом*, Кафкином и Гогољевом прозом, са демонолошким предањима народне књижевности, грчком митологијом, библијским текстовима... Ерудиција ауторке праћена је њеним даром да тво-ревине туђег духа зналачки употреби на кључним местима свог романа и удене их у оригинални свет који сама гради.

Роман има 19 поглавља и сва су насловљена. Композиција је грађена са мајсторством, сваки мотив и лик има уметничку оправданост. Хронолошки вођена прича завршава се јунаковим одмором од власти, боравком на Златибору (у нео-бичном здању Плутоанум), али и лудилом јунака и сликом душевне болнице у коју бива смештен. Фантастика и реалност, уз политичке конотације, дотичу се тако да се свет романа показује као полигон за различите игре духа, док жанр хронике и пренесене приче такође даје посебан тон овом роману који се може одредити и као барокни „спој неспојивог“.

Треба поменути и стилски план овог дела. Реченица Ти-хане Тице је интелектуална, разбокорена, отворена за уплив различитих стилских регистара, од ироније до узвишености. Провејавају на неким местима и лирски наноси,

уз сегментацију реченице карактеристичне за песму у прози (ауторка је иначе и песникиња), као што су на многим местима присутни есејистички пасажии.

Свакако, *Устоличење јарца* је несвакидашњи роман који препоручујемо свим читаоцима, а посебно онима који жуде за спојем – интелекта и тајне...

О АУТОРКИ ПРИКАЗА

Маја Белегишанин (1980, Београд), дипломирала Српску књижевност и језик са општом књижевношћу на Филолошком факултету у Београду. Пише књижевну критику и поезију, објављује у периодици. Књиге песама: *Исход неба* (2007), *Светлосна јруја* (2011), *Зимско сунце* (2014), *Нежна јраница* (2018) и књиге за децу *Песме разних боја* (2017) и *Биљке и девојчице* (2019).

